

07-10-2011

Sagsnr.
2011-144337

Dokumentnr.
2011-724329

Sagsbehandler
Kirsten Buch

Whistleblower-ordning

Principbeslutning i Budget 2012

I budgettet for 2012 indgår en principbeslutning om at indføre en Whistleblower-ordning. Ordningen skal ifølge beslutningen sikre Københavns Kommunes medarbejdere mulighed for at videregive information om fx ansættelsesmyndighedens lovovertrædelser og manglende efterlevelse af juridiske forpligtelser, fare for enkeltpersoners sundhed og sikkerhed, fare for miljøet, grove tilfælde af omsorgssvigt og lignende – uden at frygte for negative ansættelsesretlige reaktioner.

Ordningen skal etableres i regi af Borgerrådgiveren.

ØKF vil på baggrund heraf i samarbejde med Borgerrådgiveren udarbejde forslag til ordningens konkrete udformning med henblik på forelæggelse for CSO, ØU, Borgerrådgiverudvalget og BR.

Whistleblower-ordninger i private virksomheder

Formelle whistleblower-ordninger er især udbredte i USA, men findes også i større danske virksomheder som fx DONG Energy, DS Norden, Lundbeck, Novo Nordisk, Novozymes og Vestas. Endnu er der *ingen offentlige virksomheder, der har en registreret whistleblower-ordning.*

Indberetninger til de private whistleblower-systemer skal dreje sig om alvorlige forseelser, typisk overtrædelse af straffeloven eller særlovgivningen fx i forbindelse med økonomisk kriminalitet, miljøforurening, alvorlige brud på arbejdssikkerheden eller alvorlige forhold, der retter sig mod en ansat i form af vold eller seksuelle overgreb. Mindre alvorlige forhold som fx inkompetence, ulovligt fravær, mobning, samarbejdsproblemer og overtrædelse af retningslinier for fx rygning, alkohol, brug af internet etc. henhører ikke under whistleblower-ordninger.

Hvorfor er der endnu ingen whistleblower-ordninger i offentlige virksomheder

I modsætning til det private erhvervsliv er offentlig forvaltningsvirksomhed, herunder kommunernes virksomhed reguleret i lovgivningen i bred forstand og underlagt offentligretlige retsgrundsætninger om økonomisk forsvarlighed, saglig forvaltningsvirksomhed, forbud mod magtfordrejning, lighedsgrundsætninger og endelig de uskrevne principper om god

Center for Økonomi og
HR

Københavns Rådhus
1599 København V
1599 København V

Telefon
3366 2242

E-mail
KB@okf.kk.dk

EAN nummer
5798009800152

forvaltningsskik. Dertil kommer, at den kommunale virksomhed er underlagt den lovpligtige forvaltningsrevision, forskellige klage- og tilsynsordninger, herunder statens tilsyn med kommunerne, ombudsmandens tilsyn og for Københavns Kommunes vedkommende tillige Borgerrådgiverens tilsyn. Organiseringen i kommunerne indebærer endvidere, at der via ledelsestilsynet er forholdsvis tæt intern kontrol med sagsbehandlingen og de ansattes adfærd i løsningen af deres opgaver. Endelig er stort set al offentlig forvaltningsskik - i modsætning til privat virksomhed - underlagt den kontrol, der ligger i åbenheden som følge bl.a. af offentlighedslovens regler om aktindsigt.

Reglerne om offentligt ansattes underrettningspligt mv. i forbindelse med ulovlige ordrer medfører, at offentligt ansatte i meget vidt omfang har ret – og i visse tilfælde tillige pligt – til at underrette internt om ulovlige, herunder fagligt uforsvarlige, forhold. Spørgsmål om sikring af den ansattes anonymitet og beskyttelse mod efterfølgende ansættelsesretlige konsekvenser løses – og vil også i en Whistleblowerordning skulle løses - indenfor de gældende regler om offentligt ansattes ytringsfrihed, myndighedernes ret til indhentelse af oplysninger mv. og de gældende ansættelsesretlige regler for offentligt ansatte. Men tillige indenfor forvaltningslovens krav til offentlige myndigheder bl.a. om forud for en afgørelse at partshøre om alle relevante oplysninger i sagen.

ØKF's videre arbejde med sagen

ØKF vil nu i samarbejde med Borgerrådgiveren arbejde videre med spørgsmålet om muligheden for at etablere en ”whistleblower-ordning” i Københavns Kommune. ØKF vil herunder se på de barrierer, der måtte findes i offentlighedsloven, forvaltningsloven og persondataloven, ligesom Datatilsynet i fornødent omfang vil blive involveret.